

Sygnatura akt II AKa 34/22

1.

2. WYROK

2.1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 czerwca 2022 r.

4. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA Janusz Godzwon

Sędziowie: SA Maciej Skórniak

SA Jarosław Mazurek /spr./

Protokolant: Joanna Rowińska

6. przy udziale Artura Jończyka prokuratora Prokuratury (...)

7. po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 2022 r.

8. sprawy M. P. (1) (P.)

9. o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie

10. na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika Skarbu Państwa – Komendanta (...) Policji w W.

11. od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

12. z dnia 9 grudnia 2021 r., sygn. akt III Ko 483/21

I. zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że przyjmuje Komendę (...) Policji jako statio fisci Skarbu Państwa;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy ;

III. zasądza od Skarbu Państwa – Komendy (...) Policji na rzecz wnioskodawcy M. P. (1) 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym;

IV. stwierdza, że wydatki za postępowanie odwoławcze ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE			
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 34/22	
Załącznik dołącza się w każdym	1		

przypadku. Podać liczbę załączników:	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA	
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji	
Wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 9 grudnia 2021 r. sygn. akt III K 483/21	
1.2. Podmiot wnoszący apelację	
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# oskarżyciel posiłkowy	
# oskarżyciel prywatny	
# obrońca	
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# inny	

1.3. Granice zaskarżenia			
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy		

	prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami			

przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.		Brak nowych ustaleń		
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu		
1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające				

znaczenia dla ustalenia faktów)			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków			
Lp.	Zarzut		
3.1.	<p>Komendant (...) Policji (jako reprezentant Skarbu Państwa) reprezentowany przez r.pr. S. B. zaskarżył wyrok w całości i na podstawie art. 438 punk 3 i 4 k.p.k. zarzucił:</p> <p>1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na błędnym zastosowaniu art. 552 § 2 k.p.k. i przyjęciu, że stan faktyczny sprawy daje podstawy do uznania zatrzymania za oczywiście niesłuszne i</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

	<p>przyznania zadośćuczynienia, a ponadto, że kwota 5.500 zł zasądzona tytułem zadośćuczynienia z tytułu niesłusznego zatrzymania jest odpowiednia, podczas gdy ustalenia postępowania w zakresie okoliczności zatrzymania, a w szczególności jego przyczyn, czasu trwania i dolegliwości doznanych przez wnioskodawcę, jak również stopień negatywnego oddziaływania zatrzymania na psychikę zatrzymanego, prowadzą do wniosku, że przedmiotowe zadośćuczynienie jest nienależne oraz przyznane w oparciu o przesłanki przyjęte z przekroczeniem zasady swobodnej oceny dowodów z art. 7 k.p.k.</p>			
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>				
<p>Ad.1. Tak sformułowany zarzut w istocie</p>				

zawiera w swej treści zarówno zarzut obrazy przepisu art. 552§4 k.p.k., zarzut błędu co do ustaleń sądu meriti o niewątpliwie niesłusznym zatrzymaniu, a także zarzut ewentualny rażącej niewspółmierności zasądzonego zadośćuczynienia (na co wskazuje powołanie podstawy prawnej z art. 438 pkt.4).

Co do obrazy art. 552 § 2 k.p.k. to nie można się zgodzić z argumentami skarżącego, że sąd I instancji oceniając zatrzymanie M. P. (1) przez funkcjonariuszy policji w dniu 24 października 2020 r., nieprawidłowo uznał je za niewątpliwie niesłuszne w rozumieniu art. 552 § 4 k.p.k. Oczywiście rację ma skarżący, że zatrzymanie niezasadne i nieprawidłowe samo w sobie nie świadczy o tym, iż było to zatrzymanie niewątpliwie niesłuszne. Pojęcia te znaczeniowo tylko w pewnym zakresie pokrywają się i zachodzi pomiędzy nimi stosunek

krzyżowania.
Niewątpliwie jednak
nie można nie
zauważyć, iż
prawomocnym
postanowieniem
Sądu Rejonowego
dla Warszawy
Śródmieścia z 4
marca 2021 r.
oceniając
zachowanie policji
wobec M. P.
(1) uznano, iż
zatrzymanie 24
października 2020
r. było niezasadne
i nieprawidłowe.
W dużym stopniu
wskazuje to za
zasadnością
złożonego wniosku
w trybie art. 552§4
k.p.k. Sąd Okręgowy
w uzasadnieniu
zaskarżonego
orzeczenia
jednoznacznie
wypowiedział się
co spowodowało,
iż zatrzymanie to
należało uznać za
niewątpliwie
niesłuszne. Już w
przywołanym wyżej
stanowisku sądu
o niezasadnym i
nieprawidłowym
zatrzymaniu przez
funkcjonariuszy
policji wskazano, iż
M. P. (1) brał udział
w zgromadzeniu
legalnym, że
zatrzymanie przez
funkcjonariuszy
policji nie
wypełniało
przesłanek z art.
244 § 1 k.p.k. jak

również art. 15 ust. 1 punkt 3 ustawy o Policji. Wskazano, iż został on zatrzymany bezprawnie, nie istniała obawa ucieczki czy też ukrycia się, a przyczyna zatrzymania została mu podana po 4 godzinach. Wskazane wyżej okoliczności niewątpliwie uprawniają do uznania, że takie zatrzymanie obywatela przez organy władzy publicznej należy jako niewątpliwie niesłuszne. Sąd Odwoławczy podziela takie stanowisko Sądu I instancji, a w wywiedzionym środku odwoławczym nie znalazł żadnych argumentów, które by skutecznie podważyły tego rodzaju ocenę zatrzymania wnioskodawcy. Okoliczność, iż zatrzymanie odbyło się zgodnie ze standardami prawnymi, a więc dokonane przez uprawnionych funkcjonariuszy policji i na okres dozwolony prawem nie może zmienić prawidłowego

stanowiska Sądu I instancji.

Odnosząc się do dalszej części zarzutu, który należy rozumieć iż przyznane zadośćuczynienie w kwocie 5.500 zł jest nienależne albo zawyżone, to nie sposób się z tym zgodzić. Skarżący przywołał rozmaite orzecznictwo sądowe, że zgodnie z art. 445 § 2 k.c. zadośćuczynienie winno być odpowiednie. Ale tak właśnie orzekł sąd I instancji określając w ramach swobodnego uznania sędziowskiego wysokość należnego zadośćuczynienia. W wielu judykatach Sąd Najwyższy wskazywał, że kwestia należnego zadośćuczynienia jest rozstrzygana w oparciu o subiektywny osąd Sądu orzekającego w danej sprawie i oczywiście nie może być ono określone w sposób dowolny, a winno spełniać kryteria zadośćuczynienia odpowiedniego.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2019 r. V KK 263/18 ,LEX nr

2615849 "Zawarte w dyspozycji przepisu art. 445 § 1 k.c. - sformułowanie "suma odpowiednia" ma charakter nieokreślony, stąd jej ustalenie pozostaje w granicach swobodnego uznania sędziowskiego, to jednak w orzecznictwie wypracowano kryteria, którymi należy kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady jego ustalania, a więc wówczas gdy uwzględniono w nim niewłaściwe lub nie uwzględniono niezbędnych elementów mających istotne znaczenie dla określenia wysokości kwoty zadośćuczynienia".

Trudno podważyć taką ocenę sądu meriti zwłaszcza jeśli argumenty apelacji nie wskazują na istotne zawyżenie zasądzzonego

zadośćuczynienia.
Skarżący wskazuje,
że przyznana kwota
powoduje
nieuzasadnione
wzbogacenie się
wnioskodawcy
bowiem przekracza
wysokość średniego
miesięcznego
wynagrodzenia. Nie
można zgodzić się
również z taką
oceną. Po pierwsze
żaden przepis prawa
nie wskazuje, że
wysokość
zadośćuczynienia
ma być odpowiednia
do średniego
miesięcznego
wynagrodzenia w
Rzeczypospolitej
Polskiej. Po drugie
w złożonym środku
odwoławczym nie
wskazano jaka
zdaniem skarżącego
kwota
zadośćuczynienia
byłaby odpowiednia,
no chyba że
wnioskując z treści
apelacji
wnioskodawcy nie
należy się żadna
kwota
zadośćuczynienia. W
państwie prawa
nie może jednak
dochodzić do
sytuacji, gdy
obywatel doznaje
uszczerbku na
skutek działań
władzy publicznej
i nie otrzymuje
za to żadnej
rekompensaty.

Przychodząc do
ostatniej
okoliczności, w
żadnej mierze nie
sposób się zgodzić,
iż sąd dokonując
oceny materiału
dowodowego w
zakresie
przesądzenia zasady
odpowiedzialności
Skarbu Państwa za
działanie władzy
publicznej jak też
miarkując wysokość
zadośćuczynienia za
niesłuszne
zatrzymanie
przekroczył granicę
oceny dowodów
wyznaczoną art. 7
k.p.k. Pomijając już
brak jakichkolwiek
argumentów
wskazujących na
takowe
przekroczenie to
wskazać należy,
że sąd dokonując
ustaleń faktycznych
w przedmiotowej
sprawie, co do
zasady
odpowiedzialności i
wysokości
zadośćuczynienia
ocenił wszystkie
dowody zebrane
w sprawie w
sposób prawidłowy,
w sposób zgodny
z wymogami art.
7 k.p.k. to jest
zgodnie z treścią
dowodów, zasadami
doświadczenia
życiowego,
wskazaniami wiedzy
i zasadami logiki. By

<p>skutecznie podważyć dokonaną ocenę skarżący musi wskazać, którą to z wyżej wymienionych zasad oceny dowodów sąd I instancji naruszył i w jaki sposób, czego w wywiezionym środku zaskarżenia nie można się doszukać, a zatem uznać należało, iż jest on bezzasadny i nie mógł wywołać zamierzonego skutku to jest zmiany wyroku i oddalenia żądania wnioskodawcy.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>Skarżący wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie wniosku o zasądzenie zadośćuczynienia.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			
<p>Wniosek sprowadzający się do zmiany orzeczenia i oddalenie zasądzzonego zadośćuczynienia jest oczywiście bezzasadny w stopniu oczywistym.</p>			

<p>Nie ulega wątpliwości, że zatrzymanie M. P. (1) było działaniem organów państwa, nie tylko niewątpliwie niesłusznym, ale także nieuzasadnionym. Bez większego znaczenia w tym wypadku jest, iż zostało przeprowadzone w sposób prawidłowy w sensie formalnych zasad zatrzymania. Nie sposób doszukać się żadnych racjonalnych argumentów wskazujących za podniesionym stanowiskiem dotyczącym zmiany zaskarżonego wyroku i oddalenia żądania wnioskodawcy.</p>		
<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
<p>4.1.</p>	<p>Nie stwierdzono występowania okoliczności podlegających uwzględnieniu z urzędu określonych w art. 439 k.p.k., art. 440 k.p.k., art. 455 k.p.k.</p>	

Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności		
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy	
<p>Stąd apelacyjny utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji w następującym zakresie:</p> <p>I. na podstawie art. 552 § 4 k.p.k., zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy M. P. (1) 5.500 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę od dnia uprawomocnienia się wyroku;</p> <p>II. oddala dalej idące żądania wnioskodawcy;</p> <p>III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy 288 zł, tytułem ustanowienia</p>		

<p>pełnomocnika z wyboru;</p> <p>IV. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa;</p>	
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne w zakresie dotyczącym niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w dniu 24 października 2020 r. M. P. (1). Konsekwencją takiego działania organów Policji było zasądzenie na rzecz wnioskodawcy adekwatnej kwoty zadośćuczynienia w wysokości 5.500 złotych. Wysokość ta nie czyni wnioskodawcy nadmiernie wzbogaconym i jest odpowiednią rekompensatą za krzywdy wyrządzone przez organy władzy publicznej. Argumenty podniesione w apelacji nie były przekonujące, zwłaszcza te dotyczące oddalenia wniosku o zasądzenie zadośćuczynienia. Konsekwencją</p>	

<p>takiego rozstrzygnięcia było prawidłowe orzeczenie w zakresie zwrotu kosztów ustanowienia w sprawie jednego pełnomocnika z wyboru oraz obciążenie kosztami postępowania Skarbu Państwa z uwagi na to, iż postępowanie w tym trybie jest wolne od kosztów.</p>		
<p>1.8. <i>Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</i></p>		
<p>5.2.1.</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>	
<p>Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten tylko sposób, że:</p> <p>1. zasądzone od Skarbu Państwa zadośćuczynienie przyznał wnioskodawcy jako należne od Komendy (...) Policji.</p> <p>2. zasądził od Skarbu Państwa – Komendy (...) Policji w W. na rzecz wnioskodawcy M. P. (1) kwotę 240 zł tytułem kosztów ustanowienia w sprawie jednego</p>		

<p>pełnomocnika z wyboru</p> <p>3. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.</p>	
<p>Zwięźle o powodach zmiany</p>	
<p>W przedmiotowej sprawie Skarb Państwa - Komenda (...) Policji był prawidłowo reprezentowany przez organ jednostki związany z zatrzymaniem wnioskodawcy - Komendanta (...) Policji. Nie oznacza to jednak, że organ ten wyznacza tzw. stationes fisci Skarbu Państwa. Jest wręcz odwrotnie, jest to bowiem kwestia materialnoprawna i jak wskazano w Komentarzu do art. 67 KPC Z. 2022, wyd. 11/Z./F.-G., stosownie do art. 33 i 34 KC – Skarb Państwa stanowi jednolity podmiot; niezależnie od wielości wskazanych w pozwie i orzeczeniu sądowym państwowych jednostek organizacyjnych, stroną jest zawsze Skarb Państwa, a nie wskazane jednostki</p>	

(zob. wyr. SN z 11.5.1999 r., I CKN 1148/97, L.). Państwowa jednostka organizacyjna, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie. Dodatkowe określenie w pozwie (jako statio fisci) jednostki organizacyjnej państwa nie wpływa na zmianę osoby pozwanego, którym zawsze pozostaje Skarb Państwa, natomiast ułatwia stwierdzenie, jaka państwowa jednostka organizacyjna, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, powinna podjąć czynności procesowe za Skarb Państwa, a więc stwierdzenie, jakiej jednostce organizacyjnej państwa należy doręczyć pozew, a następnie zawiadamić o terminach rozpraw. Określenie w wyroku państwowej jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za przyznane zadośćuczynienie jak też odszkodowanie wynikające z

bezprawnego zachowania się przedstawicieli Państwa Polskiego konieczne jest również z uwagi na roszczenia regresowe Skarbu Państwa określone w art. 557 § 1 i 2 k.p.k. Sąd Apelacyjny pragnie wskazać, że w ostatnim czasie w kilku orzeczeniach rozstrzygał podobnie, wskazując jako jednostkę odpowiedzialną od której zasądzone odszkodowanie lub zadośćuczynienie właśnie Komendę (...) Policji, a nie Skarb Państwa – sąd orzekający w danej sprawie - zob. wyrok z dnia 30 września 2021 r., sygn. akt II AKA 286/21 - Sąd Apelacyjny zmienił orzeczenie Sądu Okręgowego w Opolu, w ten sposób, że jako zobowiązanego do zapłaty wskazał Skarb Państwa – Komendę (...) Policji w W., w wyroku z dnia 5 maja 2021 r. sygnatura akt II AKA 99/21, Sąd Apelacyjny zmienił wyrok w ten sposób, że zadośćuczynienie na rzecz wnioskodawcy... zasądził od Skarbu

<p>Państwa – Sądu Okręgowego w Świdnicy (w tym przypadku chodziło o niesłuszne tymczasowe aresztowanie).</p>			
<p>1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</p>			
<p>1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</p>			
<p>5.3.1.1.1.</p>		<p># art. 439 k.p.k.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uchylenia</p>			
<p>5.3.1.2.1.</p>	<p>Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości</p>	<p># art. 437 § 2 k.p.k.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uchylenia</p>			
<p>5.3.1.3.1.</p>	<p>Konieczność umorzenia postępowania</p>	<p># art. 437 § 2 k.p.k.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia</p>			

5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia			
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
6. Koszty Procesu			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
II	Sąd Apelacyjny stwierdził, iż wydatki postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa, a to na podstawie art. 554§4 k.p.k., który stanowi iż postępowanie jest wolne od kosztów sądowych.		
7. PODPIS			

SSA Maciej Skórniak SSA Janusz Godzwon SSA Jarosław Mazurek	
--	--

1.11. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Skarb Państwa - Komenda (...) Policji reprezentowana przez radcę prawnego S. B.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	rozstrzygnięcie co do zasądzzonego zadośćuczynienia		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.1.1.4. Wnioski		

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------